

شرایط مبهم حضوری شدن کلاس‌های درس در آغاز سال تحصیلی جدید امسال هم مهر، بوی مدرسه نمی‌دهد

گروه اجتماعی - خاطره میرزا: اول اسفندماه ۱۳۹۸ روزی بود که مدارس تعطیل شد؛ تعطیلی‌ای که در آغاز به نظر می‌رسید چند ماهه باشد اما حالا یک سال و نیم از آن زمان گذشته است و علی‌رغم اینکه آموزش و پرورش تلاش داشته و وعده داده که مدارس از ابتدای مهرماه امسال باز شود، شواهد و قرائن حاکی از آن است که چنین نخواهد شد...

صفحه ۴

یکشنبه ۳۱ مرداد ۱۴۰۰ - ۱۳ محرم ۱۴۴۳ - ۲۲ آگوست ۲۰۲۱ - سال یستم - شماره ۵۱۰ - ۱۲ صفحه - ۵۰۰۰ تومان

آیا دولت رئیسی به دنبال جایگزین برجام است؟

سیاست خارجی بلا تکلیف دولت سیزدهم

صفحه ۳

افغانستان آماده تقسیم قدرت بین اعضای طالبان شده است

صدای پای القاعده در کابل

صفحه ۱۱

افزایش ۲/۵ برابری فوتی‌های کرونایی تهران در پیک پنجم

مدیرعامل سازمان بهشت زهرا(س) با اشاره به افزایش ۲.۵ برابری فوتی‌های کرونایی بهشت زهرا در پیک پنجم از کار سه شیفت پرسنل این سازمان خبر داد و از شهروندان خواست رعایت شیوه نامه‌های بهداشتی را در دستنور کار خود فراموش نکنند. سعید خال در گفت‌وگو با ایسنا، در تشریح آخرین اقدامات سازمان بهشت‌زهرا(س) برای مدیریت متوفیان شهر تهران در بحران کرونا گفت: در طول ۲۵ سال حضور در بهشت زهرا(س) شرایط فعلی بی سابقه بوده و...

صفحه ۴

از سوی رئیس کمیسیون صنایع اتاق ایران مطرح شد

۱۳ درخواست بخش خصوصی از دولت

صفحه ۵

معاون وزیر راه و شهرسازی خبر داد

امکان خرید متری مسکن در بورس از نیمه دوم سال

بنابر اعلام معاون وزیر راه و شهرسازی، بورس مسکن تحت عنوان «صندوق زمین و مسکن» که مراحل نهایی خود را سپری کرده با هدف جذب سرمایه‌ها برای پروژه‌ها، حفظ ارزش سرمایه‌های مردم و امکان خرید مسکن به صورت کامل و متری از نیمه دوم سال جاری و پس از کسب مجوز از سازمان بورس و اوراق بهادار راه‌اندازی می‌شود. حدود دو سال قبل زمزمه‌های همکاری وزارت راه و شهرسازی با بازار سرمایه ایران به منظور راه‌اندازی «صندوق زمین و مسکن» شنیده شد. هدف اولیه این بود که پروژه‌های مسکونی و تجاری در بازار سرمایه عرضه شود تا با جذب سرمایه‌های خرد هم به تولید مسکن کمک شود و...

صفحه ۱۰

رئیی در جلسه بررسی صلاحیت کابینه پیشنهادی:

عمل به وعده‌ها می‌تواند اعتماد مردم را بازسازی کند

مخالفان و موافقان کابینه پیشنهادی چه گفتند؟

صفحه ۲

سر مقاله

علی‌اکبر مختاری

طالبان و چالش حکومتداری

سابقه حکومتداری پایدار و اصول مملکتداری و حکمرانی مشخصی ندارد چگونه می‌تواند به رشد و آبادانی و امنیت افغانستان کمک کند و جهانگیری بدون تجربه و تفکر جهانداری به چه فرجامی می‌انجامد؟ برخی شیوه انتقال قدرت و سقوط دولت در افغانستان و تفکر احبای اسلام یا برپایی حکومت اسلامی توسط طالبان در کنار تصاویری از انقلاب سال ۵۷ در ایران قرار داده و این دو پدیده را شبیه به هم قلمداد می‌کنند. مسلماً ایران و افغانستان زمینه‌های فرهنگی و تمدنی مشترکی دارند و آسیب‌ها و چالش‌های مشترکی را تجربه کرده‌اند ولی انقلاب مردمی و همه جانبه با جنگ داخلی و تسلط گروهی پشتون تبار با دغدغه صرف تشکیل امارت اسلامی قابل مقایسه نیست ولی نکته قابل تامل این است که حوزه‌های اجتماعی و شکاف اعتقادی و قومی قبیله‌ای در هر دو کشور مشترک است و گروه طالبان برای ادامه حیات خود با باید دست به مصلحت‌سازی و مصلحت اندیشی بزند و در بنیان‌های فکری و معرفتی خود تقلیل‌گرایی پیشه کند یا مجدداً به خشونت و ظلم و هراس اجتماعی برای پیشبرد اهداف خود متوسل شود. در این خصوص تجربه‌های جمهوری اسلامی می‌تواند برای این گروه راهگشا باشد و به همین سبب وعده‌ای سکوت و حمایت ضمنی دولت ایران از طالبان در وقایع اخیر را همراهی و تبعیت این گروه از جمهوری اسلامی ایران قلمداد می‌کنند.

کشور افغانستان در دو دهه گذشته پس از حمله آمریکا و تشکیل دولت ملی سسیر تکامل تاریخی خود را طی کرد و شکل‌گیری قانون اساسی پیشرفته، نهادهای دولتی، پروکراسی، تفکیک قوا و نظام انتخاباتی یا شیوه نرم انتقال قدرت از پدیده‌ها و ارزش‌های حقوقی و سیاسی بوده که در این سال‌ها برای اولین بار رسمیت یافته است. لذا خراب کردن این پل‌ها و راه طی شده، افغانستان را از یکی دو مسئله‌های همچون فساد و ناکارآمدی دولت به هزاران مسئله لاینحل و سرزمین بحران‌ها تبدیل خواهد کرد بدون ملت‌سازی و همبستگی ملی و فقدان ابزارهای دولت مدرن هر نوع حکمرانی موفق و پایدار نیست و آینده مبهمی در پیش روی مردم افغانستان وجود دارد.

همه دولت‌ها و مردم افغانستان منتظر آغاز و نحوه حکومتداری طالبان هستند. درحوزه سیاست، فرهنگ و اقتصاد هیچ برنامه مشخصی از این گروه ارایه نشده است و صرفاً بر برقراری امارت اسلامی تأکید می‌شود. قریب به ۷۰ درصد مردم افغانستان روستانشین هستند و شاید با شیوه حکومتداری سنتی و برقراری اسلام و رفیع فساد موافقت و همراهی کنند. مشکل اساسی طالبان با اهالی شهرهاست و بنبراین‌ها که حداقل دو دهه طعم آزادی، دموکراسی نیم بند و تکرار چشیده‌اند و چنانچه گروه شبه نظامی طالبان با این عده از جامعه تعامل سازنده نداشته باشد ثبات و آینده پایداری را تجربه نخواهد کرد.

یادداشت

سیف‌الرشادشاهی

طالبان از سال ۱۹۹۶ تا سال ۲۰۰۱ قدرت را در افغانستان در اختیار داشتند و در سال‌های مزبور، بهترین و بیشترین روابط را به سه کشور پاکستان و عربستان و امارات متحده عربی برقرار کرده بودند و این سه کشور هر کدام با انگیزه‌های جداگانه یا مشترک از طالبان حمایت می‌کردند. بعد از حمله به برج‌های دوقلو در نیویورک توسط اعضای «القاعده» و تصمیم آمریکا و کشورهای ائتلاف برای حمله به افغانستان و سرنگونی حاکمیت طالبان، کشورهایی که تا آن زمان از طالبان حمایت می‌کردند حداقل در ظاهر حمایت‌هایشان را قطع کردند تا در مظان اتهام همکاری با طالبان و القاعده در حمله به برج‌های دوقلو قرار نگیرند. بعد از سقوط طالبان از قدرت، از آنجایی که پاکستان، کشور افغانستان را عمق استراتژیک خود می‌داند حاضر نشد با دولت‌هایی که در افغانستان بر روی کار آمدند و روابط گرم و صمیمانه با آمریکا داشتند کنار بیاید چون می‌دانست با وجود چنین دولت‌هایی به اهداف خودش دست پیدا نخواهد کرد و در پی آن بود تا اسباب به قدرت رسیدن مجدد طالبان را در افغانستان فراهم کند. «ای. اس. آی» سازمان اطلاعات نظامی پاکستان روایتش را با طالبان حفظ کرد. اکنون که طالبان موفق شدند بر سراسر افغانستان حاکم بشوند و در پی تشکیل دولتی تحت عنوان

طالبان و کشورهای جهان

«امارات اسلامی افغانستان» هستند نگاه‌ها به این موضوع جلب شده که آیا در آینده امارات اسلامی افغانستان از ناحیه سایر کشورها به رسمیت شناخته خواهد شد و کشورهای بزرگ منطقه و فراترمنطقه چه موضعی خواهند گرفت؟ طالبان به خوبی متوجه این موضوع هستند که شرایط داخلی افغانستان و روابط حاکم بر جهان در طول بیست سال اخیر تفاوت کرده و اگر بخواهند با همان فرمان برآند جز این که خود را منزوی کنند نیست بخشی از نیروهای غیر طالبانی را در دولت آینده حتی برای مدتی شریک بکنند تا بتوانند در سایه چنین دولتی در سطح جهانی، وجهت کسب کنند و به رسمیت شناخته شوند. بعد از تشکیل چنین دولتی بسه نظر نگارنده پاکستان، اولین کشوری خواهد بود حکومت طالبان در افغانستان را به رسمیت بشناسد. روسیه و چین که قبلاً و در ماه‌های اخیر با نمایندگان طالبان در مسکو و پکن دیدار و گفت‌وگو داشتند بعد از این که تعهداتی از طالبان بگیرند مبنی بر این که طالبان در آینده در امور کشورشان دخالت نخواهد کرد و گروه‌هایی را در این کشورها تحریک نخواهند کرد برای به رسمیت شناختن حکومت طالبان مشکلی نخواهند داشت. آمریکا هم که بعد از دیدار دوحه به طالبان مشروعیت بخشید؛ منتظر است تا اطمینان پیدا کند حکومت طالبان، مکان امن برای گروه‌های نظیر القاعده و داعش نخواهد شد. بعد از حمله به برج‌های دوقلو و قبل از حمله

آمریکا به افغانستان، جرج بوش رئیس‌جمهور وقت آمریکا از طالبان خواسته بود سران القاعده که در افغانستان ساکنند را تحویل بدهد و اگر طالبان تحویل می‌دادند احتمالاً حمله‌ای انجام نمی‌گرفت و حکومت طالبان سقوط نمی‌کرد. کشورهای اروپایی با امن باشند و وارد درگیری با همسایه بشود و از افغانستان را مطرح می‌کنند اگر دولت طالبان، از ناحیه سایر کشورها و قدرت‌های منطقه‌ای و فرا منطقه‌ای به رسمیت شناخته شوند و طالبان، در باغ سبزه روابط اقتصادی را به کشورهای اتحادیه اروپا نشان بدهند و اعلام کنند حقوق زنان و حقوق بشر را رعایت خواهند کرد کشورهای اروپایی هم برای به رسمیت شناختن گام بر خواهند داشت. ایران هم از یک سو نمی‌خواهد مرزهای شرقیش دیگر سو، چندی قبل میزبان رهبران طالبان در تهران بود لذا از به رسمیت شناختن حکومت طالبان و ادامه روابط دیپلماتیک با کابل کوتاهی نخواهد کرد. طبقاً قطر که برای مدت‌های مدید محل دیدار و مذاکره طالبان با آمریکایی‌ها بود و روابط دوستانه با سران طالبان برقرار کرده حکومت طالبان را قانونی خواهد شناخت و ترکیه هم برای این که از قافله عقب نماند در پی برقراری ارتباط خواهد بود و طبیعی است عربستان و امارات که در دوران حاکمیت طالبان در گذشته با طالبان روابط نزدیک بر قرار کرده بودند و از نظر فکری و اعتقادی به یکدیگر نزدیکند حکومت طالبان را به رسمیت خواهند شناخت.

یادداشت

محمد آخوندپور امیری

چرخه گفتگویی، اصطلاحی است در جهت تبیین و توضیح گفتگمان‌هایی که در طول تاریخ بشری روی داده و سر مشاء تحولات بسیاری نیز شده است. بخصوص درک و فهم گفتگمان‌ها در ابعاد زمانی و مکانی و در ساحت سیاست، می‌تواند در فهم بهتر سیاست‌های اتخاذ شده توسط دولت‌ها و رفتارهای گوناگون آنها در طول تاریخ، مفید و راهگشا باشد. بر همین اساس وجه همت خود را در این یادداشت بر این قرار داده‌ام تا با توجه به اهمیت و ضرورت مقوله سیاست خارجی، به تبیین رویکردهای گفتگمانی، در تاریخ نظام جمهوری اسلامی ایران و در طول بیش از چهار دهه پربارزیم، قطعاً تبیین و تشریح آنچه که بر این عرصه بر فراز و نشیب گذشته و بهره‌گیری موثر از تجربیات آن، می‌تواند چراغ راه ارزشمندی، پیش‌روی سیاست خارجه آینده ایران باشد.

به طور کلی دو تحول عمده گفتگمانی را در تاریخ عرصه سیاست می‌توان از هم باز شناخت. نوع اول را، تحول «از» و نوع دوم را، تحول «در» می‌نامند. توضیح کوتاه پیرامون این دو اصطلاح نیز موید این نکته است که آنگاه که تحولات گسترده در مولفه‌ها و ساختار گفتگمان‌ها صورت پذیرد، اصطلاح تحول «از» یک گفتگمان «به» گفتگمان دیگر اطلاق می‌گردد. اما چنانچه چارچوب و شاکله گفتگمان‌ها تغییری نکند و تنها در برخی از مولفه‌های فرعی یک گفتگمان تغییراتی حاصل گردد، اصطلاح تحول «در» گفتگمان اطلاق خواهد گردید. بر همین اساس، با دو ابر گفتگمان «ملی‌گرایی لیبرال» و «اسلام‌گرایی» در سیاست خارجه جمهوری اسلامی ایران در طول چهار دهه‌ای که بر عمر آن گذشته روبرو هستیم، با پیروزی انقلاب اسلامی ایران در بهمن ۵۷ و استقرار دولت موقت مهندس بازرگان، گفتگمان «ملی‌گرایی لیبرال» بر عرصه سیاست خارجه ایران حاکم شد. مولفه‌هایی چون تعامل سازنده با جهان پیرامونی، تلاش

چرخه گفتگمانی در سیاست خارجه جمهوری اسلامی ایران

بهبود نسبی شرایط اقتصادی و فاصله گرفتن از وضعیت امنیتی زمان جنگ، دولت هفتم و هشتم، وجه همت خود را معطوف به گفتگمان «اصلاح طلبی مردم‌سالار» نمود. نگاه این دولت معطوف به مقوله توسعه سیاسی و فرهنگی بود. بر همین اساس طرح «گفت‌وگوی تمدن‌ها» توسط رئیس‌جمهور وقت، سعید محمد خاتمی، در مقابله با گفتگمان «رخورد تمدن‌ها»ی هائیتینگتون مطرح شد. تلاش دولت وقت بیشتر معطوف به بازسازی نگاه منفی نسبت به جمهوری اسلامی ایران، شد. با پایان کار دولت هشتم، گفتگمان «اصول‌گرایی اعتدال محور» شعار اصلی دولت نهم و دهم قرار گرفت. این دولت به نوعی در طرح شعار «عدالت‌محوری» که دال مرکزی گفتگمان اصولگرایی را شکل می‌داد، بازگشت به شعارهای اول انقلاب داشت. بر همین اساس، اعتقاد راسخ دولت نهم و دهم درخصوص عرصه سیاست خارجه بیشتر معطوف به نوعی تجدیدنظر طلبی در ساختار نظام سلطه و قدرت بین‌المللی بود. به همین منظور در ابعاد مختلف و طی سخنرانی‌های متعدد توسط کارگزاران وقت، بر عنصر «عدالت» چه در عرصه داخلی و چه در صحنه بین‌المللی تأکید می‌شد. در نهایت گفتگمان «اعتدال‌گرایی اسلامی»، وجه همت گفتگمانی دولت یازدهم و دوازدهم بوده است. این گفتگمان به نوعی تلفیقی از دو گفتگمان «واقع‌گرایی اسلامی» و «اصلاح طلبی مردم‌سالار» است. تلفیق این دو گفتگمان خود را در دال متعالی «اعتدال» متبلور می‌کند. به گونه‌ای که اعتقاد راسخ این دولت بر رعایت اصل «اعتدال» در عرصه‌های گوناگون، تعامل سازنده با جهان غرب و شرق بر پایه اصل عزت و احترام ملی و تلاش در جهت برون رفت از مشکلات و معضلات تلمبار شده، اولویت برنامه‌های این دولت بوده است.

*کارشناس ارشد علوم سیاسی

کل من علیها فان و یبقی وجهه ربک ذو الجلال والاکرام

خبر جانسوز درگذشت دکتر احمد گل محمدی مدیر فرهیخته گروه علوم سیاسی دانشکده حقوق و علوم سیاسی دانشگاه علامه طباطبایی و پژوهشگر برجسته و محقق با اخلاق و مترجم والا مقام در کمال ناباوری و تأسف و تالم فراوان همه استادان و محققان و دانشجویان دانشکده را به بهت و ماتم فرو برد. او که همراه با تخصص دارای تعهدی وصف ناشدنی و تواضع و اخلاص و معرفتی زاینده همگان بود همزمان با سالروز شهادت حضرت سید العابدین امام زین العابدین (ع) بر اثر ابتلا به کرونا به لقای معبود شتافت. مصیبت وارده را به خانواده داغدار گل محمدی به ویژه همسر گرامی و وفادارش تسلیت گفته و از خداوند سبحان برای آن عزیز سفر کرده، علو درجات و رحمت واسعه الهی و برای بازماندگان صبر و شکیبایی مسألت داشته و امیدواریم دست اندرکاران ذریبط در مقابل از دست رفتن سرمایه‌های ارزشمند کشور چاره اندیشی کنند.

رئیس، اعضای هیأت علمی، اعضای گروه علوم سیاسی و کارکنان دانشکده حقوق و علوم سیاسی دانشگاه علامه طباطبایی